

ARUPÄRIMINE

Prokuratuurist

Austatud Justiits-ja digiminister

Reformierakonna auesimees ning pikaajalise kogemusega poliitik Siim Kallas on öelnud järgmise fraasi:

„Demokraatiat pole olemas, kui sellega manipuleerivad õiguskaitseorganid“.

Igati õige märkus, sest meil on kahjuks õiguskaitseorgan nimega prokuratuur, kes ei järgi seadusi ja tunneb ennast täiesti karistamatult.

Kuigi ProkS § 9 lg 1 järgi teostab teenistuslikku järelevalvet prokuratuuri üle Justiits- ja Digiministeerium prokuratuuri osas seda ei rakendata. Üheks põhjuseks soovimatus, sest Prokuratuur võib lihtsalt ühel hetkel kontrollija suhtes alata kriminaalmenetluse. Täpselt nii nagu juhtus Kalle Laanetiga. Distsiplinaarmenetluse algatamise soov lõppes kohtu alla andmisega.

Selline olukord on aga lubamatu ning sarnaneb NSVL aegse korraga, kus „organid“ olid puutumatud ning oma naha päästmise hirmus, ei soovinud keegi vabatahtlikult nendega tegelema hakata.

Siin ka mõned faktiväited.

1. Prokuratuuriseaduse § 30 Tegevuspiirangud lg 2 alusel Riigi peaprokurör ei tohi olla väljaspool ametikohustusi ühelgi muul valitaval või nimetataval ametikohal. Riigi peaprokurör peab **viivitamata teavitama valdkonna eest vastutavat ministrit kirjalikult**, kui ta tegeleb või kavatseb tegeleda väljaspool ametikohustusi töölepingu või teenuste osutamise lepingu alusel, ettevõtjana või täisosanikuna täis- või usaldusühingus või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena. Ametikohustusi mõistetakse käesolevas paragrahvis korruptsioonivastases seaduses antud tähenduses.

Vaatamata selle seaduse nõudele jättis Riigi endine peaprokurör Andres Parmas selle tegemata, olles rahvusvahelise kriminaalkohtu ohvrite abistamise usaldusfondi nõukogu liige ja

sihtasutuse Iuridicum nõukogu liige, kuigi Prokuratuuriseaduse järgi pidanuks mõlemaks tegevuseks Justiitsministeeriumilt luba küsima. Lisaks oli ta oli veel ka lektor Tartu Ülikoolis.

Järelevalve organi poolt mitte ühtegi reageeringut.

2. 14.06.2022 Riigikohus Kriminaalkollegium 1-20-1208

Eesistuja Paavo Randma, liikmed Velmar Brett ja Hannes Kiris

Link riigikohtu otsusele <https://rikos.rik.ee/?asjaNr=1-20-1208/172>

RIIGIKOHUS KRIMINAALKOLLEGIUM

KOHTUOTSUS Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	1-20-1208
Otsuse kuupäev	14. juuni 2022
Kohtukoosseis	Eesistuja Paavo Randma, liikmed Velmar Brett ja Hannes Kiris
Kohtuasi	Kriminaalasi K. K. süüdistuses KarS § 184 lg 2 ¹ ja M. R-i süüdistuses KarS § 184 lg 2 p-de 1 ja 2 järgi
Vaidlustatud kohtulahend	Tallinna Ringkonnakohtu 7. detsembri 2021. a otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Prokuratuur, esindaja Riigiprokuratuuri riigiprokurör Vahur Verte, kassatsioon
Teised kassatsioonimenetluse pooled	K. K. kaitsja vandeadvokaat Silver Reinsaar ja M. R-i kaitsja vandeadvokaat Oliver Nääs
Asja läbivaatamise kuupäev ja viis	18. mai 2022, kirjalik menetlus

Kokkuvõtteks: kriminaalmenetluses riigiprokurörid:

- Esitasid valeandmeid,
- võltsisid menetlusedokumente,
- kasutasid võltsitud menetlusedokumente,
- takistasid teadvalt menetlusosalise kohtueelsele menetlusele ilmumist.

lõid kunstlikult tõendeid ehk moonutasid kriminaalasjas tegelikke asjaolusid.

Järelevalve organi poolt mitte ühtegi reageeringut.

3. Ringkonnakohtu 09.05.2022 otsus Marti Kuusiku juhtumist tunnistas ringkonnakohtus prokuratuuri jälitustoimingu loa õigusvastaseks.

Ringkonnakohtus leidis, et ükski prokuratuuri põhjendustest ei ole piisav selleks, et jaatada jälitustoiminguks loa andmise vältimatut vajalikkust, mistõttu on maakohtu otsustus tunnistada Viru Ringkonnaprokuratuuri 02.05.2019 jälitustoimingu luba õigusvastaseks, õige.

Järelevalve organi poolt mitte ühtegi reageeringut.

4. 29. september 2022 Tallinna abilinnapea Eha Võrk kohtukaasus

Prokuratuur süüdistab *Eha Võrku* valeütluste andmises

Juhtiv riigiprokurör Taavi Pern läks lubamatu tõendiga liiale.

„Pern kangekaelselt survestas kohtunikku nõustuma lubamatu tõendi kasutamisega. Juhtiv riigiprokurör teadis ise väga hästi, et kohus ei saa esitatavat tõendit vastu võtta, sest seda **keelab** otsesõnu seadus, kuid ta püüdis kangekaelselt kohut survestada seda siiski tegema.“

Kohtuotsuses tõdeb kohtunik, et kuigi pealtkuulatud kõne oli tunnistatud lubamatuks tõendiks, sai kõne sisu Perni tegevuse tulemusel ometi kohtuistungil avalikuks.

Prokuratuur kaebas ringkonnakohtusse ja pörus nn valeütluste andmise süüdistusega, Eha Võrk mõisteti õigeks.

Kohus: "On raske mõista, miks riik sellisel viisil enda kodanike vastu süüdistusi konstrueerib."

Järelevalve organi poolt mitte ühtegi reageeringut.

5. Kohtunik Eveli Vavrenjuki (pankrotihaldur Sirje Tael, advokaat Olev Kuklase jne) juhtum

MÄÄRUS

Kohus	Harju Maakohus Tallinna kohtumaja
Määruse tegemise aeg ja koht	22.10.2021
Kriminaalasja number	1-21-4033 (19913000019)
Kohtunik	Janika Kallin
Kohtuistungi sekretär	Maive Aun
Kriminaalasi	OÜ Advokaadibüroo Kuklase & Partnerid süüdistuses karistusseadustiku (KarS) § 298 lg 3 järgi, Mirko Vavrenjuki süüdistuses KarS §-de 209 lg 2 p 4 – 25 lg 1 järgi, Mark Vavrenjuki süüdistuses KarS §-de 209 lg 2 p 4 – 25 lg 1 järgi, Eveli Vavrenjuki süüdistuses KarS §-de 294 lg 1, 209 lg 2 p 4 – 25 lg 1, 294 lg 2 p 1, 2, 157 ¹ lg 2 järgi, Sirje Taela süüdistuses KarS §-de 298 lg 1, 209 lg 1 järgi ja Olavi Kuklase süüdistuses KarS § 298 lg 2 p 1 järgi
Prokurör	Taavi Pern

22.10.2021 Harju Maakohus - **juhtiv riigiprokurör Taavi Pern**

- rikkus kahtlustatava kaitseõigust ja survestas kahtlustatavat,
- vassis kohtule ning

- rikkus kahtlustatava omandiõigust.

Riigiprokurör Taavi Perni taandamine kriminaalasja menetlusest

T. Pern survestas E. Vavrenjukki ametist lahkuma 01.11.2019 pärastlõunal toimunud vestlusel kus ei osalenud süüdistatava kaitsja. T. Pern viis vestluse läbi teadlikult ajal, mil E. Vavrenjuki kaitsja oli hõivatud.

T. Pern rikkus kahtlustatava kaitseõigust, käitus ebaeetiliselt ja -professionaalselt. Arvestades selle õiguse kaalukust kriminaalmenetluses ja prokuröri kohustust tagada kohtueelses menetluses inimesele kaitseõigus, ei ole rikkumine tähtsusetu.

T. Pern esitas E. Vavrenjuki tegevuse kohta menetlusdokumentides ebaõigeid väiteid. T. Pern viitas kohtule esitatud vara arestimise taotluses maksumenetlusele, mida ei eksisteerinud.

Kohus märgib, et taunitav on see, et prokurör oma viga ei tunnistanud, seda üritati ilustada ja kinni mätsida. T. Pern on kohtule vassinud.

T. Pern jättis E. Vavrenjukile tagastamata menetlustoimingute käigus ära võetud sularaha, mille arestimise taotlus jäeti 17.05.2020 kohtumäärusega rahuldamata. T. Pern tagastas sularaha alles 22.07.2020, s.o peale seda, kui E. Vavrenjuk esitas prokuratuuri vastava taotluse ja tema kaitsja oli seda prokuratuuris nõudmas käinud.

Kokkuvõttes on kohus tuvastanud, et T. Pern rikkus kahtlustatava kaitseõigust ja survestas E. Vavrenjukki, vassis arestimistaotluses sisaldunud eksimuse ümber ning rikkus kahtlustatava omandiõigust.

Kohtu hinnangul on tegemist äärmiselt tõsiste etteheidetega ning sel põhjusel tõusetuvad põhjendatult küsimused, kas eelnev menetlus on E. Vavrenjuki suhtes olnud aus ja õiglane ning kas T. Pern on teinud oma tööd erapooletult ning kooskõlas prokuröridele õigusaktides ja prokuröride eetikakoodeksis esitatud nõuetega. Mõlemale küsimusele tuleb kohtu hinnangul vastata eitavalt.

Järelevalve organi poolt mitte ühtegi reageeringut.

Seda loetelu võiks muidugi veel jätkata.

Lähtudes eeltoodust ja tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse paragrahvile 139 esitan Justiits- ja digiministrile järgnevad küsimused:

1. Kas kirjeldatud juhtumite alusel on mõne prokuröri suhtes on algatatud menetlust?

2. Kui on siis millise menetlusega oli tegemist? Palun tuua välja nimeliselt, kelle suhtes.
3. Kui ühegi prokuröri suhtes pole algatatud menetlust, siis millistel kaalutlustel seda ei ole tehtud?
4. Milline on Teie arvamus, kas prokuratuuri üle teostatav järelevalve on piisav, või tunnevad prokurörid ennast karistamatult?
5. Kas Teie hinnangul on prokuratuur oma tegevusega sekkunud poliitikasse või esineb poliitilist tagakiusamist?
6. Kas Teie hinnangul manipuleerib prokuratuur valikuliselt kriminaalasja algatamise või mitte algatamisega?

Lugupidamisega

Kalle Grünthal

Riigikogu liige

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'K' followed by a long horizontal stroke that curves upwards at the end.